

RAADSINFORMATIEBRIEF

15R.00775

Van : college van burgemeester en wethouders
Datum : 8 december 2015
Portefeuillehouder(s) : wethouders Duindam en De Weger
Portefeuille(s) : Inkoop en beheer openbare ruimte
Contactpersoon : B. Weda
Tel.nr. : 8756
E-mailadres : weda.b@woerden.nl

15R.00775

Onderwerp:

Toezegging 217: toelichting aanbestedingsregels, normen en bedragen voor beheer openbare ruimte

Kennisnemen van:

De in deze raadsinformatiebrief opgenomen uitwerking (op hoofdlijnen) over de aanbestedingsregels die van toepassing zijn op het beheer van de openbare ruimte en op aanbestedingen in het algemeen.

Inleiding:

In de gemeenteraad van 9 juli 2015 heeft wethouder De Weger toegezegd om een raadsinformatiebrief naar de Raad te sturen over de aanbestedingsregels waar de gemeente zich aan moet houden (toezegging 217). In deze raadsinformatiebrief wordt hier op hoofdlijnen inzicht in gegeven. Kern van deze regels wordt gevormd door de aanbestedingswet 2012. Deze wet is gebaseerd op een Europese richtlijn (2004/18/EG). Overigens gaat deze wet in 2016 gewijzigd worden naar aanleiding van een nieuwe Europese richtlijn.

Daarnaast zijn nog het aanbestedingsreglement werken 2012, de gids proportionaliteit en het lokale inkoopbeleid van toepassing. Tot slot is ook nog een grote hoeveelheid jurisprudentie (nationaal en Europees) van invloed. In deze raadsinformatiebrief wordt op basis van al deze regelgeving op hoofdlijnen een schets van de aanbestedingsregels gegeven. Uiteindelijk is het afhankelijk van de inhoud en omstandigheden rondom een opdracht welke regels exact van toepassing zijn. Tot slot wordt in deze raadsinformatiebrief een korte toelichting gegeven op de aanbesteding van de Dorpsstraat in Harmelen. Deze aanbesteding was de aanleiding voor de vragen die in de gemeenteraad gesteld zijn.

Kernboodschap:

Beginnelsen bij het aanbesteden

Bij aanbestedingen zijn een vijftal beginselen van toepassing. Deze vormen een belangrijke basis voor de regelgeving.

- *Gelijke behandeling*: Ondernemers moeten op gelijke wijze behandeld worden. Dit houdt in dat gelijke gevallen gelijk behandeld worden.
- *Transparantie*: Het gaat hierbij om een passende mate van openbaarheid bij aanbestedingen en de motivering van diverse keuzes. Het heeft als doel om favoritisme en willekeur uit te sluiten.
- *Objectiviteit*: Op basis van objectieve criteria moet de keuze voor de gehele procedure van aanbesteden en de keuze voor deelnemers die worden toegelaten gemaakt worden.
- *Proportionaliteit*: de gemeente mag alleen eisen, voorwaarden en criteria stellen die in redelijke verhouding tot de opdracht staan (proportioneel zijn)
- *Non-discriminatie*: Er mag geen onderscheid gemaakt worden op grond van nationaliteit (bij nationale en Europese aanbestedingen)

1. Definitie project

Een essentiële eerste stap is de definitie van het project. Hierin wordt helder gemaakt wat de opdracht inhoudt. Van belang is dat de inhoud en inhoudelijke doelstellingen leidend zijn, niet de aanbestedingsprocedure die daaruit volgt. De procedure is immers een middel en geen doel. Het is niet toegestaan om een project te splitsen met als doel om onder de Europese drempel uit te komen. Het is echter ook niet toegestaan om verschillende projecten onnodig samen te voegen. Hieronder staan een aantal punten waarop gelet kan worden bij de definitie van de opdracht. Daarbij zijn de eerste drie verplicht.

- samenstelling relevante markt, toegang voor MKB
- organisatorische gevolgen en risico's (opdrachtgever en opdrachtnemer)
- mate samenhang van opdrachten
- transactiekosten (aangebestedingskosten en apparaatskosten)
- invloed op de prijs
- complexiteit en beheersbaarheid van de opdracht
- doorlooptijd (met bijbehorende kosten)
- risico's en faalkosten.

Er zijn drie typen opdrachten die aanbesteed kunnen worden

- Werken: Hierbij gaat het om alle bouwkundige en civieltechnische werken. Hieronder valt de bouw van een brug, een kantoorgebouw of de aanleg / reconstructie van een weg.
- Leveringen: Deze omvatten aankoop, huur, lease en huurkoop van producten. Dit zijn zaken die tastbaar zijn maar die niet onder een Werk vallen.
- Diensten: Onder Diensten vallen alle inkopen die niet onder Werken of Leveringen vallen.

2. Waarde project

De tweede stap in de keuze voor de procedure is bepalen van de waarde van het project. Deze waarde bestaat uit:

- totale kosten project (prijspeil datum verzenden aankondiging of start procedure)
- exclusief BTW
- inclusief opties
- inclusief (mogelijke) verlengingen contract
- inclusief waarde leveringen en diensten die ter beschikking van de aannemer worden gesteld.
- Inclusief alle percelen

3. Procedure keuze

Op basis van de berekende waarde kan de te volgen procedure bepaald worden. In het aanbestedingsbeleid van de gemeente Woerden zijn de grenzen voor de procedures weergegeven. Hierbij is veel ruimte gecreëerd om de lichtere procedures (enkelvoudig en meervoudig onderhands) te kunnen toepassen. Van de Europese grens (onderste regel in de tabel) kan niet afgeweken worden. Het College heeft de mogelijkheid om in incidentele gevallen gemotiveerd van de andere grenzen af te wijken (nationaal, meervoudig en enkelvoudig onderhands).

Procedure	Werken	Diensten / Leveringen
Enkelvoudig onderhands (1 op 1)	Tot € 150.000	Tot € 50.000
Meervoudig onderhands	Tot € 1.500.000	Tot € 207.000
Nationaal (openbaar en niet-openbaar)	Tot € 5.186.000	
Europees (openbaar en niet-openbaar)*	Vanaf € 5.186.000	Vanaf € 207.000

*) Met ingang van 1 januari 2016 gaan de Europese drempels omhoog naar € 5.225.000 voor werken en € 209.000 voor diensten en leveringen.

De grenzen zijn gebaseerd op de gids proportionaliteit. Naast grootte van de opdracht kunnen ook baten en lasten van een procedure, omvang en structuur van de markt, geografische ligging van de plaats van uitvoering meewegen in de keuze voor de procedure. Echter deze zijn minder zwaarwegende dan de grootte (waarde) van de opdracht.

De procedures zijn hieronder kort beschreven.

- *Enkelvoudig onderhands*: Bij deze procedure kan 1 ondernemer direct benaderd worden voor het uitbrengen van een offerte. Dit kan een bekende of plaatselijke ondernemer zijn waarvan bekend is dat deze de opdracht kan uitvoeren.
- *Meervoudig onderhands*: hierbij worden 3 tot 5 ondernemers benaderd voor het uitbrengen van een offerte. Vanwege de gelijke behandeling wordt hiervoor vaak een formele offerteaanvraag met

inhoudelijke eisen en een formele procedure toegepast. Bij de aanbestedingen voor het beheer van de openbare ruimte worden indien mogelijk 3 lokale ondernemers, 1 regionale en 1 buitenregionale ondernemer benaderd om een offerte uit te brengen.

- *Nationaal en Europees*: Bij nationale en Europese procedures kan er gekozen worden voor de openbare en de niet openbare variant. Dit staat hieronder toegelicht.
 - Openbaar: Alle ondernemers mogen inschrijven op de aanbesteding. Vervolgens wordt op basis van geschiktheidseisen, minimumeisen en gunningscriteria de beste inschrijving geselecteerd.
 - Niet-openbaar: Deze vorm bestaat uit twee fasen. Ten eerste de selectiefase. Alle ondernemers mogen aangeven dat ze geselecteerd willen worden voor de aanbesteding. Ze moeten hierbij voldoen aan geschiktheidseisen en selectiecriteria. Een beperkt aantal (bijvoorbeeld 5) ondernemers wordt hiermee geselecteerd om een offerte te mogen uitbrengen. Vaak zal het zo zijn dat er veel ondernemers hieraan voldoen en er geloot moet worden welke er uiteindelijk daadwerkelijk een offerte mogen uitbrengen. In de tweede fase (gunningsfase) mogen de geselecteerde ondernemers een offerte uitbrengen en op basis van gunningscriteria wordt hier de beste uit gekozen. De niet-openbare variant wordt vaak toegepast als er veel inschrijvers (meer dan 10) verwacht worden, of wanneer inschrijvers veel inspanningen moeten verrichten om een offerte te kunnen maken. De administratieve lasten voor zowel de aanbestedende dienst als ook de ondernemers worden hierdoor beperkt.

Bij deze aanbestedingen kunnen lokale ondernemers ook meedoen. Hun positie is daarbij gelijk aan niet-lokale ondernemers.

4. Uitwerking aanbestedingsdocumenten

Op basis van de bovenstaande punten worden de aanbestedingsdocumenten verder opgesteld en uitgewerkt. Hierin wordt de procedure beschreven en inhoudelijke eisen. Deze eisen kunnen gaan over de ondernemers en de opdracht. Dit staat hieronder weergegeven:

- *Ondernemers*: deze eisen gaan over de financiële degelijkheid en de kennis en kunde van een ondernemer. Indien een ondernemer niet beschikt over bepaalde kennis en kunde (of materieel) dan kan hij een beroep doen op een derde en daardoor alsnog inschrijven.
- *Opdracht*: hierbij draait het om eisen, wensen, voorwaarden en criteria die betrekking hebben op de opdracht. Daarbij worden waar mogelijk eisen gesteld ten aanzien van duurzaamheid en social return.
 - *Duurzaamheid*: Sinds 2012 wordt er door de Gemeente voor zo veel mogelijk voor 100% duurzaam ingekocht. Duurzaam inkopen is het toepassen van milieu- en/of sociale aspecten in het inkoopproces, zodat dit uiteindelijk leidt tot de daadwerkelijke levering van een product, dienst of werk dat aan deze milieu- en/of sociale aspecten voldoet. Bij elk inkooptraject worden relevante duurzaamheidsaspecten als selectie- en/of gunningscriteria opgenomen. Een productgroep, bijvoorbeeld Bedrijfskleding, Drukwerk, Groenvoorzieningen, Straatmeubilair etc., is 100% duurzaam ingekocht indien bij de Aanbesteding de criteria van die productgroep van PIANOO zijn toegepast. De duurzaamheidscriteria zijn te vinden op de site van PIANOO Expertisecentrum Aanbesteden, <http://www.pianoo.nl/dossiers/duurzaam-inkopen>. Daarnaast onderzoekt de gemeente Woerden samen met een aantal andere overheden de toepassingsmogelijkheden voor circulair inkopen. Dit is gebaseerd op het principe van de circulaire economie, waarbij afval niet bestaat. Verspilling van grondstoffen wordt tegengegaan door de herbruikbaarheid van producten en materialen te maximaliseren en waardevernietiging te minimaliseren. Dit is anders dan in het huidige lineaire systeem, waarin grondstoffen worden omgezet in producten die aan het einde van hun levensduur veelal worden vernietigd.
 - *Social return*: De gemeente hecht grote waarde aan het verbeteren van de positie van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Hiervoor past de Gemeente waar mogelijk Social Return toe. De invulling kan per inkoopopdracht variëren, omdat eisen ten aanzien van Social Return wel moeten passen bij de aard van de opdracht. Op dit moment werkt de gemeente aan het regionaal afstemmen van de eisen die ten aanzien van Social Return gesteld worden. Hierdoor wordt het voor ondernemers gemakkelijker om invulling te geven aan de Social Return verplichtingen. Daarnaast heeft de gemeente de mogelijkheid om (specifieke) opdrachten rechtstreeks aan FermWerk te gunnen, waardoor deze werkzaamheden voor een groot deel door mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt (voormalige Sociale Werkvoorziening) uitgevoerd kunnen worden.

5. Dorpsstraat Harmelen

De aanbestedingsprocedure voor de reconstructie van de Dorpsstraat in Harmelen was de aanleiding voor de vragen in de gemeenteraad. Daarom wordt dit project hieronder kort toegelicht. Aangezien het gaat om een reconstructie is er sprake van een "werk". De raming van dit project was boven de € 1.500.000. Dit houdt in dat de nationale procedure van toepassing was. Aangezien de verwachting was dat er meer dan 10 ondernemers zouden inschrijven is er voor de niet openbare procedure gekozen. Hierbij is er een loting geweest om de vijf ondernemers te selecteren die een offerte mochten uitbrengen. Daarbij zijn er geen lokale ondernemers ingeloot. De ondernemer die vervolgens de offerte met de beste prijs-kwaliteit verhouding heeft ingediend heeft vervolgens de opdracht gekregen. Overigens heeft deze ondernemer tijdens de uitvoering wel gebruik gemaakt van lokale onderaannemers.

Vervolg:

nvt

Bijlagen:

nvt

De secretaris

drs. M.H.J. van Kruijsbergen

De burgemeester

V.J.H. Molkenboer

